

Høring på NIFO-rapport om opptak til høyere utdanning

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL) ønsker med dette å sende en høringsuttalelse i forbindelse med høring på *NIFU-rapport 2020:4. Opptak til høyere utdanning: En studie av konsekvensene av kvote og poengberegning med fokus på psykologi, medisin, jus og grunnskolelærerutdanning*. Rapporten er utarbeidet på bestilling fra Kunnskapsdepartementet og departementet har i denne høringsrunden bedt om innspill på funnene og opptaksregelverket.

NFFL representerer frittstående fagskoler, friskoler og skoler godkjent under kap.4 i voksenopplæringsloven (som ved nyttår flyttes til kap.6A i friskoleloven). Den siste gruppen omtales heretter som kap.4-skoler.

Det er ikke gitt noen råd for endring av opptakssystemet i NIFU-rapporten som nå er på høring, men rapporten beskriver systemet slik det er i dag og hvordan opptakssystemet påvirker hvem som tas opp til de ulike utdanningene. Formålet med rapporten er å se hvordan regelverket for rangering virker inn på søker- og studentmasse. Deretter vurderes også om de best egnede studentene rekrutteres til studiene og om opptakssystemet legger til rette for en rask gjennomføring av studiene. Analysene gir mulighet til å vurdere dagens regelverk for rangering og eventuelle endringer i regelverket. Siden rapporten gir grunnlag for en evaluering av opptakssystemet, vil NFFL komme med innspill til det vi oppfatter som en stor urimelighet i dagens opptaksregelverk. NFFL har over lengre tid jobbet for at en utdanning ved en kap.4-skole skal utløse tilleggspoeng for de som søker høyere utdanning og NFFL mener det er nødvendig med en endring av regelverket på dette området.

Poengene fra vitnemålet fra videregående utgjør skolepoeng. Når skolepoeng legges sammen med tilleggspoeng og alderspoeng, kalles det totalt for konkurransepoeng. Det er konkurransepoengene som avgjør rangeringen av søkere i ordinær opptakskvotepoeng. Folkehøyskole, militærtjeneste, siviltjeneste, fagskole og høyere utdanning gir tilleggspoeng ved opptak. Dette utgjør i dag inntil to poeng. Søkere med minst 60 poeng fra høyere utdanning eller fagskole, får to poeng. Søkere med 30-59 studiepoeng eller fagskolepoeng får ett tilleggspoeng.

I de casene som er undersøkt i rapporten, kommer det tydelig fram at mange av søkerne til disse studiene har tilleggspoeng. Tilleggspoeng er derfor viktig og utslagsgivende for den enkelte søker. Da bør også søkere få tildelt tilleggspoeng på like premisser. Det er vanskelig å forstå at militærtjeneste eller folkehøyskole skal gi tilleggspoeng mens et år ved en kap.4-skole ikke skal gi dette.

I rapporten advares det mot endringer i opptakssystemet som ikke er gjennomtenkte og som vil åpne for strategiske tilpasninger hos søkere. Dette er en forståelig advarsel. NFFLs mener imidlertid at det allerede er en svakhet i dagens opptakssystem som nettopp kan føre til en u hensiktsmessig, strategisk tilpasning hos søkere til høyere utdanning. Dagens system vil nettopp lede søkere til å unngå å søke relevant utdanning ved en kap.4-skole siden en da ikke får tilleggspoeng når en skal søke høyere utdanning. Derfor foreslår NFFL å endre på dette og at kap.4-skolene skal gi uttelling med tilleggspoeng på lik linje med et år på folkehøyskole eller i militæret. NFFL representerer tre kunsts skoler og en yrkesdykkerskole som er kap.4-skoler. Som et eksempel kan en person begynne på

en kunstutdannelse ved en kap.4-skole og deretter søke seg videre innenfor høyere utdanning innen kunst. Da kan det være mer relevant å søke seg til en kap.4-skole framfor et år ved en folkehøyskole. Hvorfor skulle denne personen ikke få tilleggs poeng for dette, men heller få tilleggs poeng for et år på en folkehøyskole?

Rapporten avsluttes med at det norske opptakssystemet anses som relativt godt egnet og at systemet oppfattes som legitimt og rettferdig. Rapporten konkluderer også med at hvis opptakssystemet skal endres, må det være fordi det nåværende regelverket ikke gjør at individer tar de valgene man ønsker (enten for deres egen del, for studieprogrammets del, for profesjonens del eller for samfunnets del). Når det i dag er en ordning med tilleggs poeng for folkehøyskole, militærtjeneste, siviltjeneste, fagskole og høyere utdanning, er dette et kraftig insentiv til å velge dette framfor en kap.4-skole. Dette kan gjøre at søkere velger bort kap.4-skolene selv om disse er faglig relevante for videre studier. Kap.4-skolene tilbyr fulltidsstudie med praktisk og teoretisk fagforydning. Hvorfor skal ikke opptakssystemet legge opp til at det kan være ønskelig og relevant å velge en utdannelse ved en kap.4-skole før en går videre til høyere utdanning?

NFFL argumenterer ikke for en større endring av opptakssystemet i Norge. Vi mener samtidig at det finnes svakheter i systemet som slår negativt ut for en mindre gruppe søkere og derfor er disse svakhetene også lett å overse. NFFL vil derfor benytte anledningen til å løfte problematikken omkring hva som skal utløse tilleggs poeng for søkere til høyere utdanning og at ordningen med tilleggs poeng må være formålstjenlig og oppfattes som rettferdig. NFFL mener at kap.4-skolene også må utløse tilleggs poeng for de som søker seg videre til høyere utdanning. Noe annet vil styre søkere bort fra kap.4-skolene som ellers ville kunne være et relevant alternativ for den enkelte søker på veien mot høyere utdanning.